

TBE

TBE står för tick-borne encephalitis, eller fästingburen hjärninflammation. Det är en virussjukdom som sprids genom fästingbett och kan påverka det centrala nervsystemet. Uppemot 300–600 personer smittas årligen av TBE. De flesta som smittas får milda symtom och blir friska inom några dagar, men ungefär en tredjedel får en inflammation i hjärnan eller hjärnhinnorna.

Du blir smittad om du blir biten av en fästing som bär på viruset. Fästingar får blod genom att bita sig fast på fåglar och däggdjur, och kan då smittas med TBE-virus som de sedan för vidare.

Här får du information om symtom, diagnos och behandling samt tips på vad du kan göra för att undvika att bli smittad.

SYMPTOM VID TBE

TBE är ofta en tvåfasig sjukdom, dvs inleds med en mildare influensaliknande sjukdom, följt av en symtomfri period för att i en andra fas leda till hjärn- eller hjärnhinneinflammation. Från det att du smittas tar det normalt cirka två veckor innan du utvecklar allvarliga symtom.

Vanliga tidiga symtom är:

- huvudvärk
- muskelvärk
- trötthet
- feber.

Symtomen varar i några dagar till en vecka, och sedan blir de flesta friska.

Allvarligare sjukdomsförlopp

Hos ungefär en tredjedel av de drabbade sprids viruset vidare till hjärnan eller hjärnhinnorna, och kan orsaka inflammation. Då kan det centrala nervsystemet påverkas och du kan exempelvis få följande besvär:

- hög feber
- svår huvudvärk
- kräkningar
- ljuskänslighet och ljudkänslighet
- förvirring och koncentrationssvårigheter.
- Stelhet i nacke.

Konsekvenser efter en hjärn- eller hjärnhinneinflammation kan vara omfattande och påverka livet på många olika sätt. Det kan ta flera månader att bli frisk om viruset har spridits till hjärnan eller hjärnhinnorna. Exempel på symtom som kan kvarstå:

- hjärntrötthet
- huvudvärk
- minnesproblematik
- problem med balans och motorik

SÅ STÄLLS DIAGNOSEN VID TBE

För att ställa diagnosen TBE tas ett blodprov. Det kan visa om din kropp har börjat tillverka antikroppar mot TBE.

VÅRD OCH REHABILITERING EFTER TBE

Det finns ingen behandling som botar sjukdomen, utan infektionen läker ut av sig själv. Du kan däremot få vård för att lindra symtomen. Har du fått hjärninflammation eller hjärnhinneinflammation kan du behöva vård på sjukhus. Personer som vårdas på sjukhus för TBE behandlas med stöttande behandling, vilken anpassas efter enskilda behov. Exempel på stöttande behandling kan vara dropp för att få i sig vätska och näring, eller i mycket svåra fall intensivvård och behandling i respirator.

När ska du söka vård?

Kontakta din vårdcentral om du misstänker att du har blivit biten av en fästing och har något av de vanliga symtomen vid TBE.

Varför får vissa personer värre besvär av TBE?

Det är fortfarande okänt varför vissa får värre besvär än andra. Fler män än kvinnor får diagnosen, och äldre personer drabbas generellt av svårare sjukdom och fler restsymtom än yngre. Barn som smittas av TBE blir oftast lindrigt sjuka, men ett fåtal kan få allvarigare symtom. Symtomen varierar i svårighetsgrad. Forskare vet ännu inte om det är viruset i sig eller kroppens immunförsvar som orsakar hjärninflammationen.

HUR SKYDDAR DU DIG MOT TBE?

Det finns vaccin mot TBE. Om du bor eller vistas mycket i ett riskområde är det bra att vaccinera dig. Vaccinet ger ett bra skydd och har få biverkningar. Du kan vaccinera dig på vaccinationsmottagningar, en del vårdcentraler och vissa apotek.

Skydd mot fästingbett

Du kan också minska risken att bli biten av en fästing genom att:

- Ha på dig stövlar, långbyxor och långärmade tröjor i områden där fästingar finns.
- Använda mörka kläder. De drar till sig färre fästingar än ljusa kläder, även om fästingarna kan vara lättare att se på ljusa kläder.

Hur stor är risken att smittas?

Säsongen för fästingar varar oftast från mars till november. Fästingar är aktiva när temperaturen stiger över fyra till fem grader. Det finns risk för smitta året om men flest personer smittas mellan augusti och oktober.

Risken att smittas efter ett enstaka fästingbett är relativt liten, i riskområdena är det bara två av hundra fästingar som bär på viruset. Om du en gång har haft TBE blir du immun för resten av livet.

Var finns TBE?

De senaste åren har TBE blivit vanligare både i Sverige och i resten av Europa. I Sverige finns TBE främst i södra och mellersta delarna av landet, särskilt i Stockholms, Södermanlands och Uppsala läns kusttrakter samt runt Mälaren. Utomlands finns smittorisk i stora delar av Centraleuropa, Baltikum, Ryssland och på Åland.

TIPS

Det finns vaccin mot TBE! Så passa på att vaccinera dig!

Hur kan Hjärnkraft vara ett stöd?

Om du får långvariga besvär efter TBE kan du få kunskap, gemenskap och stöd hos oss. Vi har lång erfarenhet av livet med förvärvad hjärnskada. Via våra föreningar kan du träffa andra med liknande erfarenheter. Välkommen till vår gemenskap!

Läs mer och [bli medlem](#).